

แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มเครือข่ายตำบลนา
ยาง จังหวัดเพชรบุรี*

GUIDELINES FOR MANAGING EDUCATIONAL INSTITUTIONS ACCORDING TO THE
PRINCIPLES OF SUFFICIENCY ECONOMY NA YANG SUBDISTRICT NETWORK
GROUP PHETCHABURI PROVINCE

¹พจมาศ ไชยวิเศษ Potchamat Chaivisat

²พระสุรชัย สุรชัย Phrasurachai Surachayo ³บุญเชิด ชำนิศาสตร์ Booncherd Chumnisart

^{1,2,3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding Author E-mail: Potchamat_chai@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายตำบลนา
ยาง 2) เพื่อศึกษาวิธีการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 3) เพื่อเสนอแนว
ทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีโดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้
แบบสอบถามประชากรทั้งหมดในการวิจัย จำนวน 106 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่า
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 รูป/คน
วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่าย
ตำบลนายาง จังหวัดเพชรบุรี ในภาพรวม โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาราย
ด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านพัฒนาบุคลากร ด้านการบริหารการสถานศึกษา ด้าน
หลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ 2) วิธีการบริหารสถานศึกษาตามหลัก
เศรษฐกิจพอเพียงกลุ่มเครือข่ายตำบลนายาง ประกอบด้วย (1) การบริหารสถานศึกษา จัดประชุมชี้แจงทำ
ความเข้าใจแก่บุคลากรเพื่อสร้างค่านิยมเห็นคุณค่าความพอเพียง (2) หลักสูตรการสอน จัดการบูรณาการใน
หลักสูตรการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระและเรียนรู้จากบุคคลต้นแบบของความพอเพียง (3) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัด
กิจกรรมการเรียนรู้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการสร้างภูมิคุ้มกันนักเรียนกันที่ภายใต้เงื่อนไขความรู้ (4) พัฒนา
บุคลากร จัดโครงการพัฒนาบุคลากรเพื่ออบรมพัฒนาให้ความรู้หลักเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรเพื่อสร้าง
ภูมิคุ้มกันและพัฒนาด้านคุณธรรมคือความซื่อสัตย์สุจริตและดำเนินชีวิตอย่างใช้สติสัมปชัญญะ และ 3)
แนวทางปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้ (1) ความพอประมาณความพอดี ผู้บริหารและบุคลากร
ทางการศึกษาต้องนำไปปฏิบัติและพัฒนาผู้เรียนให้ได้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร (2) ความมีเหตุผล
การตัดสินใจของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับระดับความพอเพียงต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลพิจารณาจากเหตุและ
ปัจจัยที่เกี่ยวกับการบริหารและการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา (3) ภูมิคุ้มกัน การเตรียมตัวให้พร้อมรับ
ผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในการบริหารอย่างมีความรอบคอบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นยุคการเปลี่ยนของยุคย
ดิจิทัล (4) เงื่อนไขความรู้ ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาต้องเป็นผู้ใฝ่เรียนรู้มีความคิดริเริ่มพัฒนาตนเอง

เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน (5) เงื่อนไขคุณธรรม ผู้บริหารให้แนวทางปฏิบัติตนแก่บุคลากรนำไปปฏิบัติตนเพื่อละสิ่งชั่วและพัฒนาจิตใจให้มีจิตใจเอื้อเฟื้อ ซื่อสัตย์สุจริต ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

คำสำคัญ: การบริหาร, สถานศึกษา, หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

This research aims to 1) study the administration of educational institutions in the Na Yang Sub-district Network Group, 2) study the administration methods of educational institutions according to the philosophy of sufficiency economy, and 3) propose guidelines for administration of educational institutions according to the philosophy of sufficiency economy. This research is a mixed-methods study. In terms of a quantitative research, using a questionnaire of the entire population in the research, 106 people. Data were analyzed using statistics, including mean and standard deviation, and qualitative research by interviewing 5 key informants. Data were analyzed using content analysis. The research results found that 1) The overall administration conditions of educational institutions in the Na Yang Sub-district Network Group, Phetchaburi Province, were at a high level. When considering each aspect, opinions were at a high level in all 4 aspects, namely, personnel development, educational institution administration, teaching curriculum, and student development activities, respectively. 2) The administration methods of educational institutions according to the philosophy of sufficiency economy in the Na Yang Sub-district Network Group consisted of (1) Educational institution administration, organizing meetings to explain and providing understanding to personnel to create and see the value of sufficiency. (2) Teaching curriculum, integrating all learning curricula in all subject groups and learning from role models of sufficiency. (3) Student development activities, organizing the learning activities on the principles of sufficiency economy to build immunity for students under the conditions of knowledge (4) Personnel development, organizing a personnel development project to train and develop knowledge on the principles of sufficiency economy for personnel to build immunity and develop morality, namely honesty and integrity, and living life with mindfulness. 3) Guidelines for implementing the principles of sufficiency economy were as following: (1) Moderation and appropriateness; Administrators and educational personnel must practice and develop learners to obtain the desired characteristics according to the curriculum. (2) Reasoning; Administrators and teachers' decisions on the level of sufficiency must be rational, considering the causes and factors related to the administration and development of personnel of the educational institution. (3) Immunity; Preparing to be ready for the impacts and changes in administration carefully that were expected to occur in the era of digital transformation. (4) Knowledge condition; Administrators and educational personnel must be eager to learn, having the initiative to develop themselves to build immunity. (5) Morality

condition; Administrators provided guidelines for personnel to practice in order to abandon evil and develop the mind to be kind, honest, and using wisdom in life.

Keywords: Administration, Educational Institutions, The Principles of Sufficiency Economy

บทนำ

สถานศึกษาจัดการศึกษามุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ปลูกฝังและเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้มีความรู้ ความเข้าใจในสาระของปรัชญานั้นตระหนักในความสำคัญและทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องเหมาะสม สถานศึกษาควรมีการจัดระบบการบริหารจัดการภายในตามแนว ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนการจัดการจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และการจัดระบบบริหารจัดการโดยให้ผู้ปกครองและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา อยู่เสมอ ขั้นตอนในการดำเนินการคือกำหนด นโยบายการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นนโยบายสำคัญของสถานศึกษา พัฒนาศักยภาพทั้ง ผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาให้เกิด ความรู้ความเข้าใจ และส่งเสริมให้ปฏิบัติตนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประชาสัมพันธ์เผยแพร่ ความรู้ความ เข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ปรับปรุงโครงสร้างและพัฒนาระบบการบริหารจัดการตามแนวปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง จัดทำหรือเพิ่มเติมโครงการกิจกรรมและปรับแผนกลยุทธ์แผนปฏิบัติการของสถานศึกษา ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา เสริมสร้าง บรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้จัดระบบนิเทศติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการ ดำเนินการ โดยให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอน

การดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเป็นหน้าที่ของผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่จะต้องดำเนินการขับเคลื่อน โดยเฉพาะระดับโรงเรียน ซึ่งเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติการที่สำคัญที่สุด เพราะผลการจัดการศึกษาขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติงานของโรงเรียน ภารกิจหลักของโรงเรียน คือ การจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนบรรลุ จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมีคุณภาพที่ พึงประสงค์ทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การที่จะพัฒนา คุณภาพการศึกษาเพื่อมุ่งสู่คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาที่พึงประสงค์ต้องอาศัยกระบวนการสำคัญ ประกอบด้วย กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษาซึ่งทั้ง 3 กระบวนการมีความสำคัญเท่าเทียมกัน ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ สถานศึกษา ซึ่งเริ่มมาตั้งแต่ ปี 2550 เป็นต้นมา โรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติยังคงประสบปัญหาใน การ บริหารสถานศึกษาในด้านต่างๆ แม้จะมีการประชุมชี้แจงแนวปฏิบัติการให้ความรู้ด้านปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง และการนิเทศการศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนแล้วก็ตาม การบูรณาการ การเรียน การสอนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงถือเป็นภารกิจหนึ่งของผู้บริหาร คณะครู และนักเรียนที่ต้องทำความเข้าใจและ ดำเนินการอย่างจริงจัง เพื่อพัฒนาส่งเสริมในการจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่าง มีประสิทธิภาพและบรรลุผล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

จากปัญหาที่กล่าวมานั้นมีความต้องการที่จะนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สู่กิจกรรมการเรียนและนำไปปฏิบัติในสถานศึกษา เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้และนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนานักเรียนเพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม และจริยธรรมในการดำรงชีวิต และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขเพื่อบรรลุถึงความสงบสุขของชีวิตและการงาน ดังนั้น การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหาร สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเป็นแนวทางสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน และมีประสิทธิภาพต่อบุคลากรและสถานศึกษาสามารถแก้ปัญหา อุปสรรค และมีข้อเสนอแนะในการบริหารงานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นอย่างไร จะได้นำมาปรับปรุงพัฒนาส่งเสริมสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพใน การบริหารองค์กรมากยิ่งขึ้น

การบริหารงานของกลุ่มคุณภาพการศึกษา กลุ่มเครือข่ายตำบลนาอาจ มีการบริหารงานที่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากสถานศึกษาส่วนใหญ่ของกลุ่มคุณภาพการศึกษา กลุ่มเครือข่ายตำบลนาอาจ จังหวัดเพชรบุรี เป็นโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีคุณภาพในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ข้อจำกัดต่างๆ การบริหารงานจึงเป็นไปตามข้อจำกัดของแต่ละสถานศึกษา ผลมาจากคุณภาพในการบริหารจัดการภายใน สถานศึกษาหรือคุณภาพและทักษะในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ความแตกต่างตามประสบการณ์ทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา

ดังนั้น การทำวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มเครือข่ายตำบลนาอาจ จังหวัดเพชรบุรี ว่าผู้บริหารโรงเรียนได้นำเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการบริหารการศึกษามากน้อยเพียงใดและมีแนวทางที่จะนำหลักเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการบริหาร การศึกษาให้บังเกิดผลได้อย่างไร เพื่อจะได้นำผลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการบริหารการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคง มีคุณภาพและ ประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายตำบลนาอาจ จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาวิธีการบริหารสถานศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มเครือข่าย ตำบลนาอาจ จังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มเครือข่ายตำบลนาอาจ จังหวัดเพชรบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีโดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Methodology) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครู โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายตำบลนาอาจ จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 9 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 106 คน และใช้ประชากรทั้งหมดในการวิจัย

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายตำบลนายาง โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงเป็นผู้บริหารและครูที่มีความรู้ความสามารถกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 5 ท่าน เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือดังนี้

1) เครื่องมือที่ใช้วิจัยเชิงปริมาณเป็นการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย 2) กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ 3) สร้างเครื่องมือจากกรอบเนื้อหาในคำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย 4) เสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ 5) นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) เชิงเนื้อหา (Content validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามตามวัตถุประสงค์ (Index of Items Objective Congruence : IOC) ซึ่งจะต้องได้ค่า IOC มากกว่า 0.5 ทุกข้อ 6) นำเครื่องมือที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กลุ่มตัวอย่างทดลอง 30 คน เพื่อหาค่า Cronbach's Alpha ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการวิจัย และได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 827 7) ปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายตำบลนายาง จังหวัดเพชรบุรี

3.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างเกี่ยวกับวิธีการบริหารสถานศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายตำบลนายาง จังหวัดเพชรบุรี

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้บริหารและครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายตำบลนายาง จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน โดยใช้สถิติค่าร้อยละ 2) วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายตำบลนายาง จังหวัดเพชรบุรี ในประเด็น 4 ด้านโดยใช้สถิติวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามเกณฑ์การแปลผลของคะแนนค่าเฉลี่ยระดับคะแนนวัดระดับค่า 5 ระดับ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอโดยวิธีการพรรณนาและการอ้างอิงคำพูดบุคคล

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายตำบลนายาง จังหวัดเพชรบุรี ในภาพรวม โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านพัฒนาบุคลากร ด้านการบริหารการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพการบริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายตำบลนายาง จังหวัดเพชรบุรี ในภาพรวม

สภาพการบริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่าย ตำบลนายาง จังหวัดเพชรบุรี ในภาพรวม	N=106 คน			
	ระดับความคิดเห็น			
	μ	σ	แปลผล	ลำดับ
1. การบริหารการสถานศึกษา	3.76	0.23	มาก	2
2. หลักสูตรการเรียนการสอน	3.91	0.20	มาก	3
3. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.71	0.16	มาก	4
4. การพัฒนาบุคลากร	3.93	0.28	มาก	1
ภาพรวม	3.83	0.21	มาก	

2. วิธีการบริหารสถานศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มเครือข่าย ตำบลนายาง จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่

2.1 ความพอประมาณ ความพอดี ที่ไม่น้อยและไม่มากเกินไป หมายถึง ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องนำไปปฏิบัติในการบริหารการสถานศึกษาและนำไปบูรณาการกับกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ได้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการดำรงชีวิตปัจจุบัน

2.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจของผู้บริหารหรือครูเกี่ยวกับระดับความพอเพียงต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องการบริหารการสถานศึกษา การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาต้องคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

2.3 ภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในการบริหารการสถานศึกษา ด้านต่างๆ อย่างมีความรอบคอบ รอบรู้ มีเหตุผลในการพัฒนาการเรียนการสอนและการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นยุคการเปลี่ยนของยุคเทคโนโลยีดิจิทัล

2.4 เงื่อนไขที่ 1 เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องเป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ และสนใจศึกษาเรียนรู้มีความคิดริเริ่มพัฒนาตนเองในเรื่องการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบกับชีวิตและครอบครัวเพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน

2.5 เงื่อนไขที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม คุณธรรมที่ดั่งาม หมายถึง แนวทางปฏิบัติตนของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา นำไปปฏิบัติตนเพื่อลดละสิ่งชั่วและพัฒนาจิตใจให้มีจิตเอื้อเฟื้อ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

3. แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกลุ่มเครือข่ายตำบลนายาง จังหวัดเพชรบุรี ดังนี้

3.1 ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารควรชี้แจงทำความเข้าใจและสร้างความตระหนักให้บุคลากรเกี่ยวกับเรื่องความพอประมาณในการใช้จ่ายอย่างมีเหตุผลของผลการดำเนินงานตามแผนงานสถานศึกษาเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันจากผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้ทีปราศจากการไตร่ตรอง

และการเรียนรู้ที่ไม่มีการวัดระวางหรือแผนการพัฒนา ภายใต้เงื่อนไขของการตัดสินใจที่ไม่มีคุณธรรมในการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในการนำไปบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ของการเปลี่ยนแปลงต่างๆในอนาคต

3.2 ด้านหลักสูตรการเรียนการสอนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษานำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในหลักสูตรการเรียนการสอนทุกกิจกรรมการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การนิเทศ/ติดตาม/ประเมินผลการนำหน่วยการเรียนรู้หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การจัดหาแหล่งการเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาและเรียนรู้จากบุคคลต้นแบบของความพอเพียงเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อสร้างความตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ มีความอดทน ความเพียร และใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

3.3 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรพิจารณาร่วมกันเพื่อหาสาเหตุและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทั้งทางบวกและทางลบต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้หลักปรัชญาตามเงื่อนไขความรู้ การบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงกลุ่มสาระการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรมและแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบูรณาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ มาตรฐานการเรียนรู้ แนวทางปฏิบัติในการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษา ชุมชนที่หน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

3.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษามีโครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้เพื่อสร้างความตระหนักในคุณค่าของหลักเศรษฐกิจพอเพียงและจัดอบรมพัฒนาให้ความรู้หลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้หลักเศรษฐกิจพอเพียง/ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างภูมิคุ้มกัน และศึกษาจากบุคคลต้นแบบความพอเพียงมีคุณธรรม คือ ความซื่อสัตย์สุจริตอย่างอดทนมีความเพียรโดยใช้สติสัมปชัญญะในการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยที่นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายตำบลนาอาจ จังหวัดเพชรบุรี พบว่าผู้บริหารและครูมีความเห็นต่อสภาพการบริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายตำบลนาอาจ จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม และทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เพราะว่า ผู้บริหารและครูมีความเห็นต่อสภาพการบริหารยังไม่ความชัดเจนเท่าที่ควร ได้แก่ ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการจัดกิจกรรม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูต้องมีการดำเนินการจัดกิจกรรมการบริหาร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของปรียานุช พิบูลสรารุณ (2550) ที่กล่าวถึงแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์เน้นการปฏิบัติจริงเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในชีวิตประจำวัน โดยมีแนวทางดำเนินการ เช่น 1) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิดวิเคราะห์ การจัดการเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหาที่เริ่มจากชีวิตประจำวัน และเชื่อมโยงสู่ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติและสังคมโลก 2) จัดกระบวนการเรียนการสอนที่มีกิจกรรมเน้นการทดลอง การปฏิบัติจริงทั้งในสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษาทั้งในรูปของการจัดทำโครงการ โครงการงานและอื่นๆ

ทั้งการศึกษารายบุคคลและเป็นกลุ่ม และ 3) วัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยมีรายละเอียดของแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะว่ามีผู้บริหารสถานศึกษาและครูเห็นว่าการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหาร ต้องมีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การติดตามผลการดำเนินงาน แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และจัดการแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพราะได้มีการวางแผนการบริหารจัดการไม่ค่อยชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวลักษณ์ มาพร (2550) ที่ผลการวิจัยพบว่า ความพร้อมในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษาโดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน มีความพร้อมในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและผลการวิจัยรายด้านพบว่า มีความพร้อมในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในด้านการ ติดตามและประเมินผล ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษา ด้านการให้บุคลากร ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและด้านการจัดการเรียนการสอน

1.2 ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะว่าการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีคนเก่ง มีปัญญา มีศักยภาพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาต้องมีการจัดการเรียนรู้ด้วย วิธีการ รูปแบบที่ หลากหลาย และเหมาะสมเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีสื่อการเรียนรู้ เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ มีการวิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายและมีการนิเทศ/ติดตาม/ประเมินผลการนำหน่วยการเรียนรู้หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาภรณ์ โสภา (2564) ที่ผลการวิจัยพบว่า การดำรงชีวิตวิถีใหม่ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเจตคติต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และผลกระทบจากวิกฤติโควิด 19

1.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะว่าการพัฒนาผู้เรียนเพื่อตัดสินใจเลื่อนชั้นและจบระดับการศึกษาเป็นการประเมินการผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค เพื่อสรุปผลการผ่านในแต่ละกิจกรรม สรุปผลรวมเพื่อเลื่อนชั้นและประมวลผลรวมในปีสุดท้ายเพื่อการจบแต่ละระดับการศึกษาต้องมีการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม/หลักคำสอนทางศาสนาในการจัดกิจกรรมนักเรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเองได้และการนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนาการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับการวิจัยของพระมหาไชยธมม ชยธมโม (หาระสาย) (2559) ที่ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมศีลธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร โดยรวม 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเทคโนโลยี ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านจิตใจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านเศรษฐกิจ ตามลำดับ และแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมศีลธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า 1) ด้านเศรษฐกิจ โรงเรียน

ควรมีการส่งเสริมความรู้เรื่องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกวินัยในการใช้จ่ายของนักเรียนเก็บออมทรัพย์ในวิถีชีวิต 2) ด้านจิตใจ โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความยินดี พอใจและภาคภูมิใจในชีวิตของตนเอง โดยเน้นเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต 3) ด้านสังคมและวัฒนธรรม โรงเรียนควรส่งเสริมกิจกรรมการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนและชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัวและสังคมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 4) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โรงเรียนเน้นส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนที่ปกป้อง รักษาทรัพยากรสิ่งแวดล้อมของการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 5) ด้านเทคโนโลยี ควรสนับสนุนส่งเสริมให้ใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้องและเหมาะสมในการดำเนินชีวิต

1.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เพราะว่าผู้บริหารและครูมองเห็นสภาพการบริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรค่อนข้างน้อยในการให้การอบรมพัฒนาผู้เรียนให้มีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี และมีความรับผิดชอบมีทักษะการทำงานร่วมกัน รู้จักการแก้ปัญหา มีเหตุผล มีการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์สถานศึกษาต้องมีการจัดอบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติตามแผนโครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง และส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้การดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับการวิจัยของกฤษดา บัญญา (2565) ที่ผลการวิจัยพบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพแหล่งการเรียนรู้ยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และผลการศึกษาวិธีพัฒนาการแหล่งการเรียนรู้ยุคฐานวิถีชีวิตใหม่กับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้ 1) ความพอประมาณ การสอนแบบสอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้สัมพันธ์กันชีวิตจริงกับยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ 2) ควรส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน มีเหตุผลตามหลักศีลธรรมและปัจจัยที่ความสัมพันธ์กันนวัตกรรมเทคโนโลยี 3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดี ครูควรลดความแออัดในการอยู่ร่วมกันของคนหมู่มากและ 4) การเรียนรู้การดำเนินชีวิต ครูควรมีแนวปฏิบัติให้ผู้เรียนตั้งบนพื้นฐานคุณธรรมภายใต้เงื่อนไขการเรียนรู้วิถีชีวิตใหม่ และแนวทางการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี การเรียนรู้การดำเนินชีวิต ประกอบด้วย 1) การเตรียมความพร้อมครูและบุคลากรของโรงเรียน 2) การเตรียมแผนการสอนแต่ละรายวิชาที่ต้องนำมาบูรณาการ 3) แผนปฏิบัติงาน 4) การนำเสนอผลงาน 5) สรุปและรายงานผล เพื่อนำมาการวิเคราะห์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อนำเอากระบวนการของนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษามาพัฒนาเป็นแหล่งการเรียนรู้แบบบูรณาการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่

2. วิธีการบริหารสถานศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงกลุ่มเครือข่าย ตำบลนายาง จังหวัดเพชรบุรี มีผลดังนี้

2.1 ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารควรชี้แจง ทำความเข้าใจ และสร้างความตระหนักให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนเห็นคุณค่า ความพอประมาณ และร่วมมือในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีความรู้ ความมีเหตุผล ความสามารถจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีแผนงานโครงการในการดำเนินการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนและระบบดูแล

ช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตแก้ปัญหาเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในการพัฒนาและป้องกันตนเองได้ที สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมผู้เรียนให้อยู่อย่างพอเพียงเช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดหรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชุมนุม ชมรม ให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมใน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการ แก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษาและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุรยุทธ์ จุลานนท์ (2566) ได้อธิบายถึง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาปฏิบัติโดยนำมาใช้เป็นหลักการพื้นฐานของ นโยบายการพัฒนา

2.2 ด้านหลักสูตรการเรียนการสอนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ด้านหลักสูตรและการจัด กิจกรรมการเรียนรู้อุทิศสถานศึกษามีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในหลักสูตรและกิจกรรมการ เรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และมีการนิเทศ/ติดตาม/ประเมินผลการนำหน่วยการเรียนรู้หลักของปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ครูมีการจัดหาแหล่งการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้นักเรียน ศึกษาค้นคว้าทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา การเรียนความพอประมาณนั้น ครูหรือแบบบุคลากรต้อง เป็นต้นแบบของความพอเพียงที่ดีที่สุดให้นักเรียนเห็นวิธีการสร้างภูมิคุ้มกันคือการเตรียมความพร้อมให้กับ นักเรียนหรือครูเองไว้รับรองผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นการเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และ ไกลหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามเงื่อนไขความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน อย่างรอบคอบ และมีเหตุผลเพื่อวางแผน และระมัดระวังในขั้นตอนปฏิบัติมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทนมีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเกษม วัฒนชัย (2566) ได้อธิบายถึงการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้จะต้องมีความจำเป็นที่จะต้องนำมาใช้อย่างรู้เท่าทัน และอย่างฉลาดใช้ หากประชาชนนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ก็จะอยู่ได้อย่างมีความสุขและวันนี้อย่า หายคนยังมีความเข้าใจผิดเรื่อง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นแนวคิดที่ต่อต้านโลกาภิวัตน์ แต่ในความเป็นจริง แล้วปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะช่วยสร้างภูมิคุ้มกันให้กับครอบครัวไปจนถึงประเทศเพื่อรองรับการ เปลี่ยนแปลง โดยยึดหลักสายกลางประหยัด อดออม ซึ่งทุกประเทศสามารถนำไปใช้ได้

2.3 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควร พิจารณาร่วมกันเพื่อหาสาเหตุและปัจจัยที่ส่งผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ ต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรม เน้นแนะและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนและมีกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักศักยภาพของตนเอง ให้ผู้เรียน เข้าใจสภาพแวดล้อมตามความ เป็นจริงของชุมชนทางด้านสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมและมีการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนรวมถึงการประกอบอาชีพ และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ครูและ ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน รับผิดชอบอย่างต่อเนื่องจริงจังและ พัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอโดยการยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและ สามารถพัฒนาตนเองได้ และสถานศึกษามีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถแก้ปัญหา และพัฒนาตนเอง ได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีการตั้งคณะกรรมการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการเรียนเงื่อนไขความรู้เน้นมีการนำ เศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาหรือทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม/ หลักคำสอนทางศาสนาในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถขยายผล ออกสู่ชุมชนได้

2.4 ด้านพัฒนาบุคลากรตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษามีการจัดทำแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่มีเหตุผลและมีคุณธรรมมีการจัดอบรมพัฒนาให้ความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันแก่บุคลากรอย่างสม่ำเสมอโดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้เรื่องการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงจากบุคคลต้นแบบความพอเพียง ด้านเงื่อนไขความรู้ที่จำเป็นเป้าหมายต้องการให้รู้วิถีชีวิตของแต่ละคนแต่ละครอบครัว ชุมชนหรือสถานศึกษาเองจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษา และการพัฒนาบุคลากรนั้นเริ่มต้นที่ คุณธรรมเพราะคุณธรรมคือความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต คือการมีความรู้ในเรื่องที่ลงทุน อย่างดีพอรวมไปถึงมีความรู้ในการหารายได้เพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งต้องมีพร้อมด้วย คุณธรรม ไม่โกง ไม่เอาเปรียบผู้อื่นในการสร้างภูมิคุ้มกันให้เกิดขึ้นในตัวที่ดี ข้อนี้จะตรงกับความไม่ประมาทในการใช้ชีวิต ซึ่งถ้าเป็นเรื่องการเงิน ก็ได้แก่การจัดการความเสี่ยงทั้งหลายเช่น รถ บ้าน มีประกันเพียงพอไหมหรือซื้อตามเพื่อนๆ ที่เขามี ดังนั้นถ้าเป็นคนมีเหตุผล ก็จะกำหนดได้ว่า ความจำเป็นต้องมีออมเงินฉุกเฉินเท่าไร คาดว่าจะป่วยเป็นอะไร จำนวนเงินค่ารักษาทำไร ตกงานกี่เดือน แค่นี้แผนการออมเงินของคุณจะถูกปกป้องไว้ระดับหนึ่งแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอำพล กิตติอำพน (2550) ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาหรือแนวปฏิบัติซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงปรารถนาจะให้รากแก้วในสังคมได้ยึดเป็นแนวดำรงชีวิตเพื่อความอยู่ดีกินดี ซึ่งองค์ประกอบสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียงมีด้วยกัน 7 ข้อ คือ พึ่งพาตนเอง พอประมาณ เติบโตอย่างยั่งยืน มีภูมิคุ้มกัน มีเหตุผล เป็นคนดี และรู้จักสามัคคี โดยหลักสำคัญทั้ง 7 ข้อนี้ คนทุกกลุ่มทุกอาชีพสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

3. แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มเครือข่ายตำบลนายาง จังหวัดเพชรบุรี มีดังนี้ (1) ความพอประมาณความพอดี ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาต้องนำไปปฏิบัติและพัฒนาผู้เรียนให้ได้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร (2) ความมีเหตุผล การตัดสินใจของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับระดับความพอเพียงต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลพิจารณาจากเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวกับการบริหารและการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา (3) ภูมิคุ้มกัน การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในการบริหารอย่างมีความรอบคอบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นยุคการเปลี่ยนของยุคดิจิทัล (4) เงื่อนไขความรู้ ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาต้องเป็นผู้ใฝ่เรียนรู้มีความคิดริเริ่มพัฒนาตนเองเพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน (5) เงื่อนไขคุณธรรม ผู้บริหารให้แนวทางปฏิบัติตนแก่บุคลากรนำไปปฏิบัติตนเพื่อละสิ่งชั่วและพัฒนาจิตใจให้มีจิตใจเอื้อเพื่อซื่อสัตย์สุจริต ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของเทวิล ศรีสองเมือง (2551) ที่ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในขั้นพื้นฐานประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบคือ โครงสร้างของเครือข่าย วัตถุประสงค์ของเครือข่าย บทบาท หน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย กิจกรรมของเครือข่าย ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่ายและปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย บทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบของเครือข่าย ประกอบด้วย 1) กำหนดกรอบการประสานงานและความร่วมมือของสมาชิกเครือข่าย 2) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการ ให้เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของเครือข่าย 3) กำหนดภารกิจหรืองานที่สมาชิกในเครือข่ายร่วมกันทำ 4) กำหนดแนวทางการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย 5) กำหนดผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับ เครือข่าย 6) กำหนดปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย ซึ่งองค์ประกอบของเครือข่ายทั้ง 6 ด้าน มีความสัมพันธ์เกี่ยวพันซึ่งกันและกัน

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัย คือ แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มเครือข่ายตำบลนายาง จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

จากภาพองค์ความรู้จากการวิจัย อธิบายได้ดังนี้

1. ด้านการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจแก่บุคลากรเพื่อสร้างค่านิยมให้บุคลากรเห็นคุณค่าความพอเพียง จัดกิจกรรมพัฒนาให้ครูมีความรู้ความพอเพียงมีระบบดูแลช่วยเหลือครูและนักเรียน สนับสนุนการพัฒนาตนเองและให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา
2. ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน การมีการบูรณาการในหลักสูตรการเรียนการสอนโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการนิเทศ/ติดตาม/ประเมินผลการเรียนรู้จัดหาแหล่งการเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาให้นักเรียนได้เรียนรู้จากบุคคลต้นแบบของความพอเพียง
3. ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมแนะแนวการเรียนรู้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สร้างภูมิคุ้มกันที่ดี ให้ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมให้คำปรึกษาในการพัฒนาตนเองตามเงื่อนไขความรู้บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงกลุ่มสาระการเรียนรู้
4. ด้านพัฒนาบุคลากร สถานศึกษาจัดโครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้สร้างตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อบรมพัฒนาให้ความรู้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างภูมิคุ้มกัน ศึกษาจากบุคคลต้นแบบความพอเพียง ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรด้านคุณธรรมคือความซื่อสัตย์สุจริต และดำเนินชีวิตอย่างใช้สติสัมปชัญญะ

ข้อเสนอแนะ**1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้**

1.1 ผลการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการบริหารการสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และเสนอแนะให้สถานศึกษานำผลการวิจัยด้านแผนงานโครงการกิจกรรม บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้

1.2 ผลการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ด้านพัฒนาบุคลากร อยู่ในระดับมาก และเสนอแนะให้สถานศึกษานำผลการวิจัยด้านแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรดำเนินการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การวางแผนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 ควรดำเนินการวิจัยเรื่องกรณีศึกษา/ติดตาม/ประเมินผลการนำหน่วยการเรียนรู้หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.3 ควรดำเนินการวิจัยเรื่องการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชุมชน/ชมรมเพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการเชื่อมโยงการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). ผลการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ สถานศึกษา

ปีงบประมาณ 2550. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

กุศาวดี บุญนำ. (2565). แนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอนองเสือ จันทบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

เกษม วัฒนชัย. (2566). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร. แหล่งที่มา <http://www.rdpb.go.th/th/Sufficiency> สืบค้นเมื่อ 12 มิ.ย. 2566.

เทวิล ศรีสองเมือง. (2551). การพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปริญญช พิบูลธรรมา. (2550). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.

พระมหาไชยธมม ชยธมโม (หาระสาย). (2559). การส่งเสริมศีลธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สุภาภรณ์ โสภ. (2564). แนวทางการดำรงชีวิตวิถีใหม่ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน เขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ. 6(10). 1-2.

สุรยุทธ์ จุลานนท์. (2566). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร. แหล่งที่มา <http://www.rdpb.go.th/th/Sufficiency> สืบค้นเมื่อ 12 มิ.ย 2566.

เสาวลักษณ์ มาพร. (2550). ความพร้อมในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อำพน กิตติอำพน. (2550). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.